

Nolojen tilanteiden kirja: O-OU

Viestintä
Graafinen suunnittelu
Opinnäytetyö
26.6.2009

Elina Varpuluoma

Koulutusohjelma Viestintä	Suuntautumisvaihtoehto Graafinen suunnittelu	
Tekijä Elina Varpuluoma		
Työn nimi Nolojen tilanteiden kirja: O-OU		
Työn ohjaaja/ohjaajat Pekka Krankka		
Työn laji Opinnäytetyö	Aika 26.6.2009	Numeroidut sivut + liitteiden sivut 34 + 10 liitettä
<p>Opinnäytetyö kertoo humoristisen kirjan valmistusprosessista aina materiaalin hankinnasta painamiseen asti. Noloihin tilanteisiin perustuva kirja sisältää oikeaan elämään liittyviä tarinoita, jotka ovat kuvitettu aiheeseen liittyvin piirroksin. Kirja toteutettiin omakustanteisena.</p> <p>Opinnäytetyössä käydään läpi kaikki kirjan tekemiseen liittyvät vaiheet kirjansuunnittelusta, taitosta, typografiasta ja painoprosessista lähtien. Lisäksi kerrotaan kirjaan liittyvistä valinnoista ja annetaan yleispäteviä ohjeita, joita on hyvä ottaa huomioon kirjaprojektia tehtäessä.</p> <p>Kirjan lähtökohtien yhteydessä paneudutaan kirjan tavoitteisiin, kohderyhmään ja materiaalin hankintaan. Kirjasuunnittelussa ja taitorakenteessa sukellaan pintaa syvemmälle ja mietitään kirjan visuaalista ilmettä: formaattia, taittopohjan rakennetta, sommitelmaa, värejä ja kansia. Typografian osio antaa evästystä kirjaintyyppien maailmaan ja miten valinnoilla voidaan vaikuttaa helppolukuisuuteen. Lopuksi on tietoa painon kanssa toimimisesta ja kirjan painovalmiiksi saattamisesta.</p> <p>Opinnäytetyössä kerrotaan, miten saadaan aikaan graafisesti tyylikäs, visuaalisesti toimiva ja yhtenäisen näköinen kirja. Miten tavoitteet saadaan toteutettua ja halutunlainen lopputulos saavutettua. Kirjan toteuttaminen vaatii idearikkautta ja kärsivällisyyttä, mutta ennen kaikkea luovuutta ja järjestelmällisyyttä. Työvaiheiden etenemisjärjestyksen ja aikataulun noudattaminen helpottavat kirjaprojektin etenemistä ja valmistumista.</p> <p>Projektin aikana saa varmuutta tekstien muokkaamiseen, kuvituksen tekemiseen, taiton suunnitteluun ja painon kanssa työskentelyyn. Jokainen työvaihe opettaa paljon ja saatu tieto antaa runsaasti resursseja tulevaisuutta ajatellen. Opinnäytetyön tarkoituksena on kannustaa jokaista kirjaprojektia suunnittelevaa tarttumaan unelmiinsa ja toteuttamaan ne. Opinnäytetyöstä on paljon hyötyä kirjaa tekeväille ja antaa tarvittavaa evästystä matkan varrella.</p>		
Teos/Esitys/Produktio Nolojen tilanteiden kirja: O-OU		
Säilytyspaikka Metropolia-ammattikorkeakoulu, Tikkurila		
Avainsanat graafinen suunnittelu, kirja, kirjansuunnittelu, kuvitus, taitto, typografia, visuaalinen suunnittelu		

Degree Programme in Design		Specialisation Graphic Design
Author Elina Varpuluoma		
Title Book of embarrassing situations: O-OU		
Tutor(s) Pekka Krankka		
Type of Work Bachelor's Thesis	Date June 26, 2009	Number of pages + appendices 34 + 10 appendices
<p>The present thesis discusses a humorous book making process from purchasing the materials to the printing of the book. The book is based on embarrassing situations taking place in real life. The themes are illustrated with drawings made by the author. The Book was produced at my own expense.</p> <p>The thesis processes all the book-making steps in the book design, layout, typography and the printing process. It also discusses related choices and gives general tips and instructions, which are good to take into account when one projects the book.</p> <p>The current thesis deals with the objectives, target groups and material acquisitions. In the book, the design and layout structure we go below the surface and consider the book as a visual expression: format, layout template the structure, composition, colours and decks are focused on. The typography section provides information on different letter types used and how such choices affect readability. Finally, there is information and details concerning work at a printing house. Finally, the steps involving completing the book are discussed.</p> <p>The thesis describes how to obtain a graphically elegant, visually effective and harmonious book. A further focus is on how the changes can be implemented and the desired book achieved. The book making process requires a wealth of ideas and patience, but above all, creativity and organization. The compliance with the working order and schedule will facilitate progress and finally completion.</p> <p>The project will give certainty for editing the texts, illustration, layout planning and working with the press. In each phase, the individual learns a lot and the information gives great competence in the future. The aim of the thesis is to encourage everyone who is planning a book project to carry out their dreams. The thesis gives a lot of benefit for those who are making books and gives necessary instructions along the way.</p>		
Work / Performance / Project Book of embarrassing situations: O-OU		
Place of Storage Metropolia Institute of Art and Design, Tikkurila		
Keywords graphic design, book, book design, illustration, layout, typography, visual design		

1 JOHDANTO	5
2 KIRJAN LÄHTÖKOHDAT	6
2.1 Kirjan esittely	6
2.2 Kirjan aineistomateriaali	7
2.2.1 Kirjan kuva-aineisto	7
2.2.2 Kirjan tekstiaineisto	10
2.3 Kirjan tavoitteet	13
2.4 Kirjan yleisluonne	13
2.5 Kirjan kohderyhmä	14
3 KIRJASUUNNITTELU JA TAITTORAKENNE	14
3.1 Yleistä kirjasuunnittelusta	14
3.2 Kirjan formaatti	15
3.3 Taittopohja eli gridi	16
3.4 Sommittelu	17
3.5 Värit	19
3.5.1 Yleistä väreistä	19
3.5.2 RGB ja CMYK	20
3.5.3 Omat värivalinnat	21
3.6 Kirjan kannet	22
4 TYPOGRAFIA	23
4.1 Yleistä typografiasta	23
4.2 Tekstin luettavuus	24
4.3 Kirjaintyypit	25
4.3.1 Yleistä kirjaintyypeistä	25
4.3.2 Chaparral Pro ja Tussle	26
4.4 Palsta	28
5 PAINOPROSESSI	29
6 LOPPUKOMMENTIT	32
LÄHTEET	34
LIITTEET	

1 JOHDANTO

Jokainen on varmaan jossain elämänsä vaiheessa joutunut noloon tilanteeseen. Tilanteita tulee eteen mitä erilaisimmissa paikoissa. Varsinkin silloin, kun niitä vähiten odottaa. Elämän nolot hetket ovat aina kiinnostavia ja saavat hymyn huulille – ainakin niiden tapahtuessa muille kuin itselle. Kiinnostavuuden ja humoristisuuden vuoksi kyseinen aihe tuntui kiehtovalta valinnalta kirjaprojektia ajatellen. Halusin laittaa ympärillä olevien ihmisten hauskat kommellukset yksien kansien väliin.

Opinnäytetyöni kertoo humoristisen kirjan valmistusprosessista aina materiaalin hankinnasta painamiseen asti; kerron kirjasuunnittelusta, taitosta, typografiasta, painoprosessista ja henkilökohtaisista kirjaan liittyvistä valinnoistani. Kerron myös yleispäteviä asioita, joita on hyvä ottaa huomioon kirjaprojektia tehtäessä ja miten pystyy valinnoillaan ilmentämään kirjan luonnetta.

Halusin toteuttaa graafisesti tyylikkään kirjan, joka on visuaalisesti toimiva ja yhtenäinen kokonaisuus. Halusin myös oppia luomaan toimivaa tekstiä, kaunista kuvitusta ja selkeää taittoa. Kirjaprojekti lähti käyntiin joulukuussa 2008 ja valmistuu toukokuussa 2009, jolloin saan kirjan painosta.

Projekti oli tehtäväkirjoltaan moninainen ja haasteellinen kokonaisuus, mutta siitä selvittiin kunnialla. Kannustan jokaista kirjaprojektia suunnittelevaa tarttumaan unelmiinsa ja toteuttamaan ne. Opinnäytetyöstäni on varmasti paljon hyötyä ja antaa tarvittavaa evästyä matkan varrella.

2 KIRJAN LÄHTÖKOHDAT

2.1 Kirjan esittely

Kirjaprojekti lähti käyntiin ajatuksen tasolla syksyllä 2007, jolloin sain idean opinnäytetyön aiheesta. En ollut aikaisemmin tehnyt vastaavanlaista työtä ja minulla ei ollut vahvaa osaamista moninaisista kirjaproessin työvaiheista. Päätin silti asettaa itselleni haasteen ja suoriutua niin tekstien muokkaamisesta, kuvituksesta kuin taitostakin.

Halusin tehdä kirjasta humoristisen, koska huumori on itselle tärkeää ja yksi elämän tärkeistä elementeistä; huumori piristää ja sen avulla selviytyy paremmin vaikeista hetkistä. Elämän nolot tilanteet ovat aina kiinnostavia ja nauruhermon valloilleen päästäjiä. Tilannekomiikka puree ja sen vuoksi se oli kiinnostava aihealue kirjaprojektia ajatellen.

Jokaisen tarinan tukena ja visuaalisena elementtinä toimivat piirrokset. Itse tehdyn kuvituksen avulla kuvataan tarinan keskeistä sanomaa; kuvilla halutaan antaa katsojalle osviittaa tarinan sisällöstä kuvallisin keinoin.

Kirjan nimen keksiminen tuotti vaikeuksia, koska vaihtoehtoja oli lukuisia. Halusin nimen kuitenkin olevan mahdollisimman lyhyt ja kuvastavan sitä hetkeä, jolloin nolo tilanne tapahtuu. Mietin sanoja, joita voisi pulpahtaa suusta vastaavanlaisissa tilanteissa. Vaihtoehtoina olivat muun muassa ”Hups”, ”Iik”, ”O-ou”, ”Ou nou” ja ”Voi itku”. Valitsin ”O-ou” -vaihtoehdon, koska se tuntui luontevimmalta ja voisin kuvitella sanovani niin itse nolossa tilanteessa.

Kirjaprosessi lähti kunnolla käyntiin joulukuussa 2008, jolloin mietin tarkemmin kirjan visuaalista ilmettä, tekstin ja kuvituksen sommittelua sekä värimaailmaa. Tammikuussa 2009 syntyivät kuvituksen ensimmäiset luonnokset, jotka muokkautuivat lopulliseen muotoonsa huhtikuun aikana. Huhtikuulla muotoutuivat myös tekstimateriaali, jota sain kasaan pitkin kevättä. Taitto tapahtui huhtikuussa ja painaminen toukokuussa.

2.2 Kirjan aineistomateriaali

Kirjaprojektini perustuu kömmähdyksiin ja noloihin tilanteisiin, jotka ovat peräisin oikeasta elämästä – sekä omasta että ympärilläni olevien ihmisten elämästä. tarinat ovat peräisin koulutovereilta, työtovereilta ja sukulaisilta. Osalle olen maininnut asiasta kasvotusten ja osalle olen laittanut sähköpostilla viestiä. Laitoin lisäksi koulun portaaliin tiedotteen kirjaprojektistani ja pyysin materiaalia.

Tekstimateriaalin kerääminen ei ollut helppo prosessi. Odotin saavani tarinoita runsain määrin, jopa niin paljon, että joutuisin niistä karsimaan enimmäkseen pois. Tarinoita tuli kuitenkin vähänlaisesti ja sen vuoksi ne eivät riittäneet saamaan kirjaa täyteen. Lisäksi osa tulleista tarinoista oli asiasisällöltään ”ala-arvoisia”, joten jouduin ne suosiolla sensuroimaan pois. Puuttuvat tarinat saatiin kuitenkin kasaan pienellä yhteismietinnällä kaveriporukan voimin. Yhteensä tarinoita tuli kirjaan 76 kappaletta.

Kuvamateriaalin kerääminen ei ollut myöskään helppo prosessi, sillä lyhyessä ajassa piti saada paljon piirroksia aikaan. Tein kuvat itse, joten olin vastuussa niiden määrästä, laadusta ja ajallaan valmistumisesta. Jokaiseen tarinaan tuli oma kuvituksensa, joten piirroksia tarvittiin 76 kappaletta.

Tekstien tuli olla mahdollisimman lyhyitä, koska niiden tuli mahtua yhteen palstaan aukeaman oikealle puoliskolle. Kuvan tuli olla sivun kokoinen, joka tuli puolestaan aukeaman vasemmalle puoliskolle.

2.2.1 Kirjan kuva-aineisto

Pohdin pitkään, millaisia kuvia haluaisin kirjaan tulevan; olisivatko kuvat värimaailmaltaan värillisiä vai mustavalkoisia ja olisivatko kuvat tyyliltään humoristisia vai realistisia. Lisäksi mietin olisiko kuvan hahmot ihmishahmoja vai eläinhahmoja. Yksi asia oli kuitenkin varma: en halunnut kirjaan valokuvia. Vaikka valokuvaus on yksi harrastuksistani ja valokuvilla saa näyttävää visuaalista tyyliä aikaan, halusin kirjan kuvituksen koostuvan piirroksista. Jokainen piirros olisi tehty samalla tekniikalla ja samoilla väreillä, mikä loisi tiettyä yhteneväisyyttä kirjan

sisältöön. Piirroksilla saisi aikaan tietynlaista hauskuutta ja leikkimielisyyttä. Lisäksi piirrokset antaisivat enemmän tilaa mielikuvitukselle kuin valokuvat.

Alkuperäinen ajatus kuvituksen toteutustavaksi oli perinteinen käsinmaalaus; maalaisiin kuvat akryyliväreillä, jonka jälkeen skannaisiin ne tietokoneelle. Kuvat olisivat värillisiä ja ns. ”töpötystekniikalla” toteutettuja, minkä ansiosta kuvan pinta olisi eläväisen näköistä. Rajallisen ajankäytön ja kuvamäärän laajuuden vuoksi oli kuitenkin mietittävä asiaa uudelleen ja realistisesti; millä kuvitustekniikalla olisi piirrokset mahdollista saada ajallaan valmiiksi. Koska työtä riitti runsaasti, oli kuvien oltava mahdollisimman yksinkertaisia ja nopeaan tahtiin valmistuvia. Maalaaminen veisi liikaa aikaa, joten ”hautasin” sen heti alkuunsa. Itselle vähemmän tuttu tekniikka, tietokoneella piirtäminen, oli toinen vaihtoehto kuvituksen syntymiselle. Pienen pohdinnan jälkeen päätin kokeilla kyseistä tekniikkaa ja toteuttaa kuvituksen sillä.

Piirsin kuvat piirto- ja maalausohjelma Corel Painter X -ohjelmalla, minkä avulla saa näppärästi taidetta aikaan ilman sormien sotkemista maaleilla. Käytin piirtämiseen apuna Wacom Bamboo Fun -piirtopöytää, minkä johdosta kuvittaminen helpottui huomattavasti ja piirtojäljestä sai luontevamman näköistä. Halusin kuvitustyylistä mahdollisimman vapaan ja rennon oloista, missä on käytetty spontaaneja piirrosvetoja, eikä niinkään oikeaoppisia menetelmiä. Vapaa ja hiukan humoristinen tyyli henkii myös tarinoiden luonnetta ja sisältöä. Kuvien loppusilaukseen ja kokojen muuttamiseen käytin kuvankäsittelyohjelma Adobe PhotoShopia. Hankin sekä piirto-ohjelman että piirtopöydän kirjaprojektia helpottaakseni ja varmasti niistä on myös tulevaisuudessa hyötyä.

Kuvitusta aloittaessani ei ollut tarkkaa tietoa kirjan formaatista ja kirjaan tulevien kuvien koosta. Sen vuoksi kuvista tuli tehdä suuria ja hyvälaatuisia; suuresta kuvasta on aina mahdollista tehdä pieniä kuvia, mutta pienestä kuvasta on hankala tehdä hyvälaatuisia suurta kuvaa. Pelivaraa täytyy aina olla. Päädyin tekemään kuvat A4-kokoon (297 x 210 mm) ja resoluutioksi laitoin 800 pikseliä tuumalle. Lopullisen formaatin ja kuvakoon selvittyä muutin kuvat oikeaan 1:1 kokoon taittoa ajatellen. Kuvakooksi tuli 215 x 130 mm, resoluutioksi 300 pikseliä tuumalle ja värimaailmaksi CMYK. Profiiliksi tuli laittaa EuroScale Uncoated, jota paino suositteli kuville laitettavan. Kannen kuvituksen profiiliksi tuli puolestaan EuroScale Coated.

Kuvien tyylistä halusin selkeän ja pelkistetyn, yksityiskohdista riisutun. Graafisen suunnittelun ammattilaisena halusin kuvien luonteen olevan enemmän graafista kuin taiteellista. Lisäksi kuvituksen tuli olla tyyliään sellaista, mitä harvemmin näkee kirjoissa. En halunnut piirroksista myöskään sarjakuvamaisen fiktiivisiä. Värimaailmankin tuli olla mahdollisimman niukka värikirjon sijaan. Yksinkertaisuudella pystyy luomaan kaunista, tyylikästä ja klassista jälkeä.

Kuvitustyyli on samanlainen kautta kirjan: valkoinen viivamainen piirros harmaalla taustalla. Realistiset muutamin viivoin luodut kuvitukset ovat aukeaman vasemmalla puolella. Sama tekniikka toistuu myös kannessa, mutta harmaan taustan tilalla on punainen väri. Kuvat ovat impulsiivisin vedoin luotuja, ilman suurempia paperille tehtyjä hahmotelmia.

KUVA 1. Kirjan kuvitustyyli

Kirjan kuva-aineiston saaminen kasaan oli haastava prosessi, koska kuvia tuli valmistua paljon pienessä ajassa – monta kuvaa päivässä. Välillä kuvia valmistui hyvää tahtia ja välillä nihkeämmin. Välillä kuvitus tuntui hauskalta puuhalta ja välillä ikävältä liukuhihnatyöskentelyltä. Hetkittäin iski myös pieni epätoivo kuvien valmistumisen suhteen, koska aikaa oli minimaalisesti ja kuvamäärän tuli kuitenkin olla 76 kappaletta. Piirrokset valmistuivat kuitenkin suhteellisen helposti ilman suurempia ongelmia. Sain kuvamateriaalin ajoissa valmiiksi ja olen

tyytyväinen lopputulokseen. Syntyneet kuvat ovat tyyliltään juuri sopivia ja hengeltään kirjan mukaisia.

2.2.2 Kirjan tekstiaineisto

Kirjaan tuleva tekstimateriaali kertyi ripotellen kasaan, mitä sain ympärilläni olevilta ihmisiltä. Sukulaiset, ystävät ja työtoverit auttoivat innokkaasti ja kertoivat tarinoitaan. Tietenkin omastakin elämästä löytyi jokunen tarina, vaikka suurimmat kömmähdykset oli onnistuneesti pystynyt unohtamaan. Laitoin kirjaprojektistani tiedotteen myös koulun portaaliin, mutta sen kautta ei tullut yhtään vastauksia.

Osalle olin maininnut projektistani kasvotusten ja osalle laitoin sähköpostilla tietoa aiheesta. Suurimman osan jutuista sainkin sähköpostin välityksellä. Hauskoja tarinoita tuli, mutta ei riittävästi. Lisäksi saatujen tarinoiden määrää vähensi muutamat ”ala-arvoisen” asiasisällön omaavat tarinat, jotka jouduin sensuroimaan. Noloja tilanteita puuttui runsaasti, joten laitoimme kaveriporukalla päämme yhteen ja mietimme loput puuttuvat tarinat. Hauskoja juttuja oli lopulta 76 kappaletta.

Halusin mahdollisimman lyhyitä tarinoita, koska niiden tuli mahtua yhdelle palstalle aukeaman oikealla puoliskolle. Otin valtuuden myös tarvittaessa lyhentää tai muokkailla tarinoiden sisältöä, mistä kerroin asianomaisille etukäteen. Tärkeää oli pitää tarinassa esiintyvät paikat ja henkilöt anonyymeinä, koska osa tarinansa kertovista ihmisistä halusi pysyä nimettöminä; henkilöiden ja paikkojen nimiä tuli muutella, ettei kukaan tulisi tietämään tarinoiden alkuperää.

Joihinkin tarinoihin tehtiin pienenisiä lisäyksiä, joiden avulla saatiin tarinoita elävämmäksi ja mielenkiintoisemmaksi. Ajan puutteen vuoksi pyysin apua hyvältä ystävältäni, Anu Bergeliniltä, joka avusti juttujen muokkauksessa ja elävöittämisessä. Pyysin myös siskoni Mari Mannilin, poikaystäväni Tomi Ovaskan ja äitini Leena Varpuluoman lukemaan tarinat läpi. Halusin heiltä varmistusta oikeinkirjoituksen suhteen ja testasin samalla, ovatko tarinat asiasisällöltään vaikeasti ymmärrettäviä. Itse tulee ”sokeaksi” tekemisiensä suhteen, joten muiden mielipiteet ja näkökannat ovat tärkeitä.

ESIMERKKI 1. Tarinan lyhentäminen

Tekstiä on lyhennetty alkuperäisestä, koska muuten se ei olisi mahtunut tekstille varattuun tilaan.

Alkuperäinen teksti:

”Asun osakuntamme asuntolassa päädyssä, jossa kanssani asuu kuusi muuta ihmistä. Samassa kerroksessa on myös osakuntahuoneistomme. Erään kerran meillä oli bileet osakunnalla ja poikaystäväni oli minun luona yötä sen viikonlopun. Väsyin jossain vaiheessa jublimiseen ja päätin mennä nukkumaan. Annoin poikaystävälleni avaimen, jolla pääsee sisälle päätyyn ja otin itse avain, jolla pääsisin huoneeseeni. Huoneen oven jätin auki, jotta poikaystäväni ei tarvitsisi herättää minua.

Aamuyöstä heräsin siihen, kun poikaystäväni tuli huoneeseeni. Aloin unenpöpperössä ihmetellä, että onpa hän humalassa, kun kenkien ottaminen pois oli niin vaikeaa. Lopulta se onnistui ja hän rysähti vuoteeseen ja pyörähti pienellä työnnöllä seinän viereen. Sanoin hyvät yöt ja meinasin alkaa nukkua uudelleen, kun hän alkoi kiehnäämään ottaessaan housujaan pois. Hetken ähellyksen jälkeen päätin auttaa häntä, että joskus päästäisiin nukkumaan. Käännyin, mutta tarttuessani hänen housuihinsa tajusin, että ne ovat farkut. Eikä poikaystäväni omista yksikään farkkuja. Yhä hieman unten mailla olevat aivoni alkoivat raksuttaa ja katselin, että joo, sillä on kalju, mutta se on ehkä vähän lyhyt...kai. Mutta ainakin sillä on farkut, eikä poikaystävälläni ole sellaisia. Tässä vaiheessa säikähdin ja nousin sängystä, päälläni ei ollut kuin alusbousut.

Seisoskelin hetken aikaa sängyn vieressä ja mietin onko se poikaystäväni (pakkohan sen on olla) vai ei. Mietin myös uskaltaisinko laittaa valoja päälle. Loppujen lopuksi laitoin, katsoin viereeni tullutta tyyppiä ja totesin että se ei todellakaan ole poikaystäväni. Nyt säikähdin totaalisesti ja läiskäisin valot sammuksiin, puin äkkiä jotain päälleni ja juoksin yhteisiin tiloihimme etsimään poikaystäväni. Itkunsekaisesti selitin, että joku vieras tyyppi on tullut huoneeseeni ja hieman humalainen poikaystäväni lähti ajamaan vierasta ulos. Hetken huutamisen ja rehaamisen jälkeen vieras talutettiin pois. Poikaystäväni tuli lohduttelemaan minua ja kysyi:

- Oletko kunnossa?
- Joo, säikähdin vain, kun olin ihan unessa.
- Haluatko että käyn bakkaamassa sen tyyppin?
- En.
- Varma?
- Joo.

Sen jälkeen painuimme nukkumaan, kunhan ensiksi vaihdoimme lakanat, sillä yövierani oli ehtinyt kusta sänkyyni. Hän oli siis joku vanhempi osakuntalainen, joka oli eksynyt vessareissultaan luokseni.

Nykyään koko juttu naurattaa ja sitä on hauska kertoa eteenpäin. Hiukan on kuitenkin mietityttänyt, että mitäs jos olisin vain jatkanut nukkumista ja poikaystäväni olisi myöhemmin tullut huoneeseeni ja tavannut minut nukkumasta jonkun toisen vierestä...”

Muokattu teksti:

”Asuin opiskelijaboksissa kuuden ihmisen kera. Bileitä pidettiin, kuten myös tämän erään kerran. Menoa riitti ja jatkoille suunnattiin. Itse tosin menin nukkumaan. Annoin poikaystävälleni avaimen, jolla hän myöhemmin pääsisi asuntoon sisään. Jätin myös huoneeni oven auki, ettei hänen tarvitsisi herättää minua.

Aamuyöstä heräsin siihen, kun poikaystäväni tuli huoneeseeni. Hän oli yllättävän humalassa ja kenkien ottaminenkin oli vaikeaa. Lopulta hän rysähti vuoteeseen. Meinasin jatkaa uniani, mutta hän kiehnäsi ottaessaan housujaan pois. Hetken äbellyksen jälkeen päätin antaa, että päästäisiin nukkumaankin. Tarttuessani hänen housuihinsa tajusin niiden olevan farkut. Mitä ihmettä, ajattelin, eihän poikaystäväni omista yksikäkään farkkuja!

Sääkähdin suunnattomasti ja nousin sängystä, ylläni vain alushousut. Seisoskelin sängyn vieressä miettien, onko sängyssäni poikaystäväni vai ei. Laitoin valot päälle ja asia selvisi. Väärä mies oli sängyssäni! Puin äkkiä jotain päälleni ja juoksin muualle asuntoon etsimään poikaystäväni. Itkunsekaisesti selitin hänelle, että joku vieras tyyppi on tullut huoneeseeni. Hieman humalainen poikaystäväni lähti ajamaan vierasta ulos, samalla kysyen olenko kunnossa. Kunnossa olin, tosin vieras ehti pissata sänkyyni!”

ESIMERKKI 2. Tarinan elävöittäminen

Tekstiä on elävöitetty lisäämällä siihen sisältöä vähäisen alkuperäisen tekstin vuoksi.

Alkuperäinen teksti:

”Kova kiire aamulla, kuten normaalisti, ja vauhdilla työpaikalle. Työtoverit naureskelevat ja ihmettelen heidän hilpeitä ilmeitään, kunnes selviää, että päälläni on yöhousut.”

Muokattu teksti:

”En ole mikään aamuvirkku, joten aikaiset herätykset arkiamuisin tuottavat minulle hienoisia vaikeuksia. Minulla on kaksi herätyskelloa, toinen yöpöydällä ja toinen kahden metrin päässä kirjahyllyllä, silti nukun välillä pommiin.

Eräänä aamuna heräsin jälleen kahdeksalta, vaikka minun olisi pitänyt olla siihen aikaan jo töissä. Kovalla kiireellä suoritin pakolliset aamutoimet. Pukenduin ja pyöräilin vinhaa vauhtia töitä kohti.

Ihmettelin koko aamupäivän työkaverien hyväntuulisuutta, he olivat koko ajan suut hymyssä. Asia valkeni minulle käytyäni miestenhuoneessa. Minullahan oli vielä yöbousut jalassa!”

Tekstien muokkaamisessa kului yllättävän paljon aikaa, varsinkaan kun ei omaa sujuvimman tekstin kirjoittamisen taitoa. Olin kuvitellut muokkaamisprosessin paljon vähemmän työlääksi, mutta aikaa vierähti runsain mitoin. Onneksi sain läheisiltäni apua, joten tekstit eivät jääneet kokonaan omille harteilleni. Tarinoiden muokkaaminen lopulliseen muotoonsa oli vaiherikas prosessi, mutta opettavainen. Lopulta teksteistä kuitenkin muotoutui sujuvia tarinoita, jotka valmistuivat ajallaan.

2.3 Kirjan tavoitteet

Kirjaprojektini tavoitteena oli tehdä humoristinen kirja, josta on iloa niin itselle kuin muillekin. Kirjan tavoitteena oli herättää lukijoissa positiivisia ajatuksia ja saada hymy huuleen – saada edes yhden ihmisen päivä piristettyä.

Halusin toteuttaa graafisesti tyylikkään kirjan, joka on visuaalisesti toimiva ja yhtenäinen kokonaisuus. Halusin lisäksi kirjan olevan helppolukuinen ja sopivaa luettavaa kaikenikäisille huumorintajuisille ihmisille. Kirjan ulkoinen ilme ja tekstisisältö tulivat olla myös samanhenkisiä; molemmista tuli huokua rentoutta ja humoristisuutta.

Kirjaprojektin avulla halusin myös asettaa itselleni haasteen, mikä tarkoitti kirjaprojektin toteuttamista alusta loppuun asti; halusin oppia luomaan toimivaa tekstiä, kaunista kuvitusta ja selkeää taittoa. Lisäksi halusin selvittää, mitä tulee ottaa huomioon painoprosessia ajatellen ja miten saisi aikaan ammattimaisen näköisen painotuotteen. Aikamoisen haasteen itselleni asetin, varsinkin kun en ollut mestari missään kirjaprojektin vaiheista.

2.4 Kirjan yleisluonne

Kirjan yleisluonne on arkiseen elämään liittyvät jokapäiväiset nolot tilanteet, joita tapahtuu mitä erilaisimmissa paikoissa ja mitä erilaisimpina hetkinä. Ikävän tapahtuman seurauksena

nolottaa enenevässä määrin, mutta pölyn laskeuduttua tapahtumat vain naurattavat ja myöhemmin niitä muistellaan suupielet korvissa.

Kirjan tarinoiden teema liikkuu laajalla skaalalla aihepiiristä toiseen, mutta tarinoiden yhteinen tekijä on kuitenkin tapahtumien sankarit eli tavalliset Matti ja Maija Meikäläiset. Kukaan ei halua joutua noloon tilanteeseen, mutta väistämättä niihin aina välillä joutuu. On kyse sitten työelämästä tai kodin arjesta, on odottamattomia tilanteita joka nurkan takana vaanimassa.

2.5 Kirjan kohderyhmä

Huumori kiinnostaa kaikenikäisiä ihmisiä ja sen vuoksi en ole halunnut lokeroida kirjaa tietylle ikäryhmälle. Kirja soveltuu kaikille lukutaitoisille ja huumorista innostuville. En tiedä yhtäkään ihmistä, joka ei huumorista pitäisi, joten sen vuoksi kirja on periaatteessa tarkoitettu ihan kenelle tahansa.

Kirja ei ole tarkoitettu viralliseen myyntiin, vaan omalle tuttavapiirilleni ja sitä myöden myös laajemmalle lukijakunnalle. Ensisijaisesti tuttavat ja sukulaiset saavat nauttia hauskaista nauruhermoja kutkuttavasta kirjasta, mutta varmasti moni muukin huumorin ystävä löytää kirjan luettavakseen heidän kauttaan.

3 KIRJASUUNNITTELU JA TAITTORAKENNE

3.1 Yleistä kirjasuunnittelusta

Kirjasuunnittelu on ainaista päätöksen tekoa; kun yhden päätöksen on tehnyt, on seuraava jo odottamassa vuoroaan. Täytyy miettiä lukemattomia pieniä asioita, jotka yhdessä muodostavat halutunlaisen kokonaisuuden eli toimivan, houkuttelevan ja kestäväen kirjan. Kirjan tulee puhutella ulkonäöllään ihmisiä siinä määrin, että he tarttuvat kirjaan ja lukevat sen. Ei riitä, että kirja on ulkoiselta ilmeeltään kunnossa, kirjan on oltava myös sisältä tarkkaan harkittu.

Kirjan formaatti, kuvien ja tekstien asettelu, tilankäyttö, kirjaintyytit, sivunumerot, paperilaatu ja sidontatapa ovat seikkoja, joihin kirjan tekijä pystyy vaikuttamaan ja joista hän joutuu päättämään. Sivun tekstipinnan ja tyhjän tilan suhteet vaikuttavat siihen, miten miellyttävältä kokonaisuus näyttää. Lopputuloksen tulisi olla mahdollisimman informatiivinen, puhutteleva, mielenkiintoa herättävä ja helposti luettava.

Kirjan luonne tulee myös välittyä tehtyjen valintojen perusteella. Jos kirjan on tarkoitus olla tietyn tyylinen tai tietyn aikakauden mukainen, on valinnat tehtävä niihin liittyvien elementtien mukaisesti. Taittajan tulee uhrata paljon aikaa layoutin huolelliseen ja harkittuun suunnitteluun. Ei riitä, että tekee valinnat vähän sinnepäin.

Aina ei oma ammattitaito riitä kirjansuunnittelussa, joten on rohkeasti otettava yhteyttä alan ammattilaisiin ja turvauduttava heidän auttavaan käteensä. Varsinkin painomenetelmät ja paperilaadut ovat monesti vieraita asioita, joihin painotalot antavat mielellään neuvoja.

3.2 Kirjan formaatti

Ennen varsinaisen kirjansuunnittelun aloittamista on päätettävä, mikä olisi paras mahdollinen formaatti tulevalle kirjalle. Koon valintaan vaikuttavat lukuisat seikat, kuten millaiseen käyttöön julkaisua tehdään ja millaisella painomenetelmällä se aiotaan toteuttaa. On otettava myös huomioon kirjan luettavuus ja käsiteltävyys.

Formaatin suunnitteluvaiheessa valitaan sidostyyppi ja kansimateriaali sekä määritellään sivukoko, sivumäärä ja paperin laatu. Kirjan ulkomuodolla on ratkaiseva merkitys kirjan menestykselle, joten kannattaa tarkkaan miettiä, minkä luonteisen kirjan haluaa tehdä ja minkälaisen viestin välittää lukijoille.

Huomiota on kiinnitettävä myös sisällön ja suunnittelun tasapainoon sekä kirjan muodon ja teknisen toteutuksen tarkoituksenmukaisuuteen. Kirjan kannet täydentävät kokonaisvaikutelmaa ja ovat huomioitava, että ne sopivat tyyllisesti kirjan sisältöön.

Alkuperäinen suunnitelmani kirjan formaatiksi oli neliön mallinen muoto, joka on mitoiltaan noin 170 x 170 mm. Pyörittelin ajatusta ja muodon antamia mahdollisuuksia, minkä seurauksena hylkäsin alkuperäiset suunnitelmani ja vaihdoin formaatin suorakaiteen muotoon. Sivukooksi tuli tällöin 210 mm (leveys) x 120 mm (korkeus). Neliön muotoinen ratkaisu tuntui liian tylsältä ja rajoittavalta. Suorakulmio antoi enemmän liikkumavaraa visuaalisen suunnittelun suhteen, oli mielenkiintoisempi ja dynaamisempi vaihtoehto. Valitsemani muoto sopi paremmin kirjan formaatiksi.

Lankasidotut kovat kannet ovat mielestäni arvokkaamman ja uskottavamman näköisiä kuin liimanidotut pehmeäkantiset kirjat. Kovakantiset kirjat ovat myös kestävämpiä. Kustannussyistä jouduin kuitenkin tyytymään pehmeäkantiseen vaihtoehtoon, koska se on halvempi ja tein kirjan omakustanteisena. Kansiksi valitsin päällystetyn Ensocoat painokartongin, joka on 300 g/m². Paperiksi otin päällystämättömän Offset painopaperin, joka on 120 g/m². Valituilla materiaaleilla saisin kirjaan jämäkkyyttä ja kirjan tuntua; halusin kirjan näyttävän kirjalta, enkä ohuelta viholta.

Kirjan sivumäärä oli aluksi 157 sivua. Painoista tulleiden tarjousten myötä sivumäärä kuitenkin kasvoi 160 sivuun, koska painot vaativat sivumääräksi neljällä jaollisen luvun; painaminen olisi helpommin toteutettavissa ja taloudellisesti edullisempää sivumäärän ollessa neljällä jaollinen. Nostin muutamalla sivulla sivumäärää, että painaminen onnistuisi jouhevasti.

3.3 Taittopohja eli gridi

Graafisten julkaisujen perustana toimii taittopohja eli gridi, jonka avulla sivu jakaantuu erilaisiin pinta-alueisiin kuten marginaaleihin, palstoihin, otsikoihin ja kuviin. Taittopohja tehdään master- eli mallisivulle. Varsinkin monisivuisia julkaisuja taitettaessa taittopohjan tekeminen on välttämätöntä ja helpottaa työskentelyä; mallisivulle tehdyt toiminnot siirtyvät kaikille julkaisun sivuille ja antavat julkaisulle oman leimansa – loogisen selkeän rakenteen.

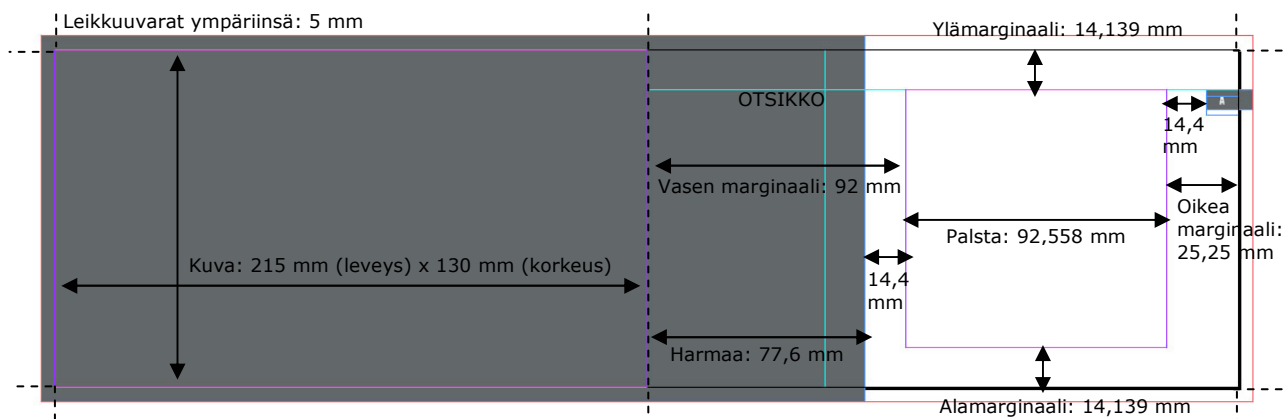
Marginaalien rooli on olennaisessa osassa, koska niiden avulla pystytään vahvasti vaikuttamaan julkaisun ulkoiseen ilmeeseen ja tyyliin; jo pelkästään erilevyisillä marginaaleilla saadaan aikaan mielenkiintoisuutta. Myös palstamäärä, palstaleveys, sivunumeroiden paikat ja horisontaalilinjat

ovat tärkeässä asemassa taittopohjaa rakennettaessa. Taittopohjaan laitetaan myös leikkausvarat ja kulmamerkit.

Ulkomarginaalin leveys on tärkeä asettaa tarpeeksi suureksi, jotta sormet eivät luettaessa peitä tekstiä. Sisämarginaalin leveyteen vaikuttavat sivujen avautumisen määräävät kirjan sidosasu ja sivumäärä. Sidottu kirja aukeaa liimattua paremmin, jolloin se ei rakenteensa puolesta tarvitse yhtä suurta sisämarginaalia kuin liimaselkäinen kirja. (Lukkarila 2001, 100.)

Leikkausvarat ja kulmamerkit ovat lähinnä teknisiä tekijöitä, mutta myös ne tulee merkitä taittopohjaan, jolloin asiaan tulee kiinnitettyä huomiota sijoitettaessa elementtejä sivuille. Leikkausvaroja tarvitaan silloin, kun painotuotteen sisältöelementin halutaan rajautuvan sivun ulkoreunaan eli leikkaukseen. (Koskinen 2001, 67.) Leikkausvarat eli bleedit ovat yleensä noin 5 mm, mutta kovakantista kirjaa tehdessä luku on 15–20 mm.

Käytin Abobe InDesign -ohjelmaa kirjan taiton tekemisessä. Määrittelin taittopohjan aukeamittain, jossa vasemmalle puoliskolle tuli kuva ja oikealle puoliskolle teksti. Koska käyttämäni tarinat olivat lyhyehköjä, laitoin ne yhdelle palstalle. Myös sivunumerointi ja tarinan otsikko sijoittuivat aukeaman oikealle puoliskolle. Leikkuvuvara 5 mm oli joka puolella.

KUVA 2. Kirjan taittopohja

3.4 Sommittelu

Kuvien ja tekstien suhde on olennaisessa roolissa painotuotteen taitossa; sivulla tai aukeamalla vallitsevien kuvien ja tekstien välillä tulee hallita mutkaton yhtenäisyys ja sommitelmallisuus.

Huomioonotettavia sommitelmallisia tekijöitä ovat mm. kuvien koko ja määrä, sijainti, liikesuunta, valot ja varjot, rajausta ja värillisuus.

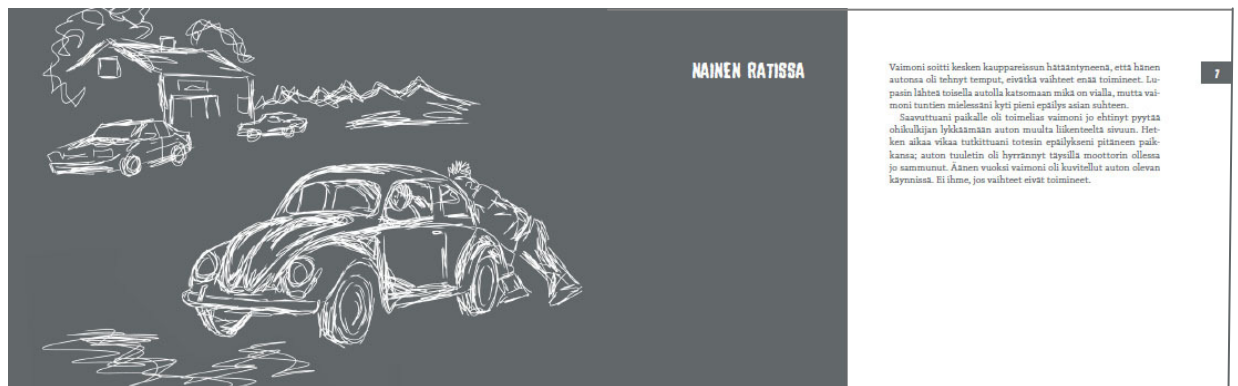
Mitä suurempi kuva, sitä paremmin se huomataan. Jos sivulla tai aukeamalla ei ole pääotsikkoa, katse kulkee sivuilla aina ensin kuvien kautta. Näistä syistä kuvan sisällön valinnalla on merkitystä. Esimerkiksi ihmiskuvat kiinnostavat katsojaa paljon enemmän kuin laitekuvat; ihmiset, varsinkin kasvot, koetaan kiinnostaviksi ja laitekuvat tylsiksi. Laitekuvastakin saadaan mielenkiintoinen, kun siihen laitetaan ihminen mukaan.

Jos samalla sivulla tai aukeamalla on useampia kuvia, kannattaa yhdestä kuvasta tehdä pääkuva, jota muut kuvat sitten tukevat. Pääkuvaksi koetaan aina suurin kuva. Kuvan koon valintaan vaikuttaa myös kuvan sisältö. Paljon yksityiskohtia, esimerkiksi ihmisiä, sisältävä kuva tulee tehdä suureksi, ja vastaavasti pelkistetyistä aiheista voi tehdä pieniä kuvia. (Koskinen 2001, 82.)

Visuaalisuudesta syntyviä mielikuvia voidaan säädellä monin eri keinoin. Tyhjää tilaa sommittelussa kannattaa käyttää hyväkseen, sillä se antaa kuvalle elävyyttä ja keveyttä. Rytmii, dynamiikka, tasapaino ja jännite ovat myös hyviä sommittelun keinoja. Jännitteet syntyvät vastakohtia rinnastamalla. Vastakohtarinnastuksia voivat olla esimerkiksi kylmä ja lämmin, vaalea ja tumma, valo ja varjo, suuri ja pieni.

Tärkeää on sivulle tai aukeamalle syntyvä sommitelmallinen kokonaisuus ja kuvissa oleva liikesuunta. Kuvien sisällön mukaiset liikesuunnat ohjaavat lukijaa sivun tai aukeaman muihin sisältöelementteihin tutustumisessa. Katse etenee yleensä vasemmalta oikealle, joten tärkeät elementit tulee sijoittaa mielellään sivun tai aukeaman oikealle puolelle; jos aukeamalla on esimerkiksi kuva ja tekstiä, jätetään kuva mieluiten vasemmalle puolelle ja teksti oikealle.

Käytin samaa sommittelumetodia myös kirjani taitossa. Sommittelin kuvitukset aukeaman vasemmalle puoliskolle ja noloja tilanteita kertovat tarinat laitoin aukeaman oikealle puoliskolle. Halusin valitulla sommittelulla noudattaa katseen suunnan etenemistä ja saada siten tekstiin enemmän huomionarvoa. Lisäksi otsikointi ja sivunumerointi ovat sommitelmallisesti linjassa, sillä ne kulkevat palstan yläreunan mukaisesti ja muodostavat näin ollen horisontaalisen linjan.

KUVA 3. Esimerkki kirjan aukeamasta (liitteet 1–6)

3.5 Värit

3.5.1 Yleistä väreistä

Väri kertoo aina kohteestaan jotakin – tahallisesti tai tahattomasti. Värien avulla voidaan myös vaikuttaa, sillä väreihin liittyy paljon tunteita, tunnelmia, makuja ja symboliikkaa. (Loiri & Juholin 2002, 112.) Ei riitä, että valitsee jonkun värin, on myös otettava huomioon taustan ja vierusvärin vaikutus.

Värillä herätetään lukijan kiinnostus, sytytetään tunteita tai piristetään sivun ulkonäköä. Värit antavat omanlaisia ilmettä painotuotteeseen. Värejä tulee kuitenkin käyttää harkiten ja tarkkaan suunnitellen, jotta niistä saataisiin irti paras mahdollinen hyöty ja painotuotteeseen juuri halutunlainen tyyli. Väriä ei koskaan kannata käyttää pelkästään värin vuoksi, vaan on mietittävä sen vaikutusta painotuotteen kannalta ja miten katsojat reagoivat. Värien välillä tulee vallita yhtenäisyys, harmonia ja tietynlainen tyylikkyys.

Symboliikka on tärkeässä roolissa, varsinkin suunniteltaessa kansainvälistä materiaalia. Värit viestivät Suomessa eri asioita kuin ulkomailla ja sen vuoksi on otettava selvää värien symboliikasta. Tällöin vältytään ikäviltä yllätyksiltä, eikä viestitä väriä asioita tai loukata ketään. Esimerkiksi valkoinen symboloi Suomessa puhtautta ja vastaavasti Kiinassa se on surun ja kuoleman väri. On siis oltava tarkka, mitä haluaa tekemillään materiaaleilla viestittävän ja mitä värit kertovat.

Värit jaetaan pääväreihin ja väliväreihin. Päävärit ovat keltainen, punainen ja sininen. Välivärejä ovat vihreä, violetti ja oranssi, joita saadaan sekoittamalla kahta perusväriä keskenään. Murretuiksi väreiksi kutsutaan kolmen päävärin sekoituksia. Sekoitus on tehty siten, että yksi pääväri jää hallitsemaan, kuten ruskea.

Jokaisesta väristä löytyy kylmät ja lämpimät sävynsä, mutta yleisimmin kylminä väreinä pidetään sinisen ja vihreän puolta väriympyrässä, kun taas punaisen ja keltaisen puoli hehkuu lämpöä. Kylmät sävyt väistävät katsojasta taustalle päin ja lämpimät värit työntyvät katsojaa kohti. Kylmissä väreissä on usein sinertävä sävy, mutta on olemassa myös esimerkiksi kylmä punainen tai lämpimän vihreä. Vihreä tuntuu lämpimältä silloin, kun siinä on keltainen hallitsevana värinä. Lämpimiä ja kylmiä värejä voidaan suunnittelussa hyödyntää esimerkiksi kontrastin tai etäisyyden tunnun luomiseen. (liite 7)

Vastavärit ovat toisilleen vastakkaisia värejä väriympyrässä, joiden sekoituksesta syntyy harmaata. Vastaväripareja ovat: keltainen ja violetti, punainen ja vihreä sekä sininen ja oranssi. Vastaväreillä pystyy samaan tiettyä tehokkuutta, dynamiikkaa ja värähtelyä.

3.5.2 RGB ja CMYK

Kuvien yhteydessä törmää usein käsitteisiin ”RGB” ja ”CMYK”. Käsitteet eivät välttämättä sano kaikille mitään, eikä tarvitsekaan. Painotyötä tehtäessä on kuitenkin hyvä erottaa käsitteet toisistaan, sillä painotyössä ei käytetä RGB:tä, vaan CMYK:iä.

RGB värimaailmaa käytetään lähinnä monitoreissa ja televisioissa. Digitaalikameran kuvat tallentuvat myös RGB:ksi. RGB on lyhenne sanoista Red (punainen), Green (vihreä) ja Blue (sininen), jossa käytettävät värit luodaan näitä kolmea väriä yhdistelemällä. Valkoinen väri syntyy punaisen, vihreän ja sinisen värin yhdistämisellä. Mustaa väriä saadaan, kun ei käytetä mitään väriä.

CMYK värimaailmaa käytetään lähinnä tulostaessa, painotuotteissa ja niihin liittyvissä kuvantallennuksessa ja -käsittelyssä. CMYK on lyhenne sanoista Cyan (syaani), Magenta (magenta), Yellow (keltainen) ja Key (avainväri eli musta), jossa käytettävät värit luodaan yhdistämällä syaania, magentaa ja keltaista. Näiden kolmen värin yhdistäminen valkoiselle

materiaalille tekee sen, että tuloksena syntyy musta väri. Käytännössä puhtaita värejä on lähes mahdoton tehdä, joten näiden kolmen värin yhdistelmä tarvitsee mustan värin mukaan.

3.5.3 Omat värivalinnat

Mietin pitkään, minkä värisen kirjan haluaisin. Ensimmäiset mieltelmät olivat värikkäät vaihtoehdot – käyttäisin paljon kirkkaita ja puhtaita värejä. Lisäksi tekisin kontrastia vastaväripareja käyttämällä. Lopulta kuitenkin päädyin selkeämpään ja pelkistetympään vaihtoehtoon, missä niin kuvitus kuin sommittelu olisivat mahdollisimman yksinkertaisia. Halusin käyttää niukasti värejä laajojen värikirjojen sijaan. Ilmeeltä halusin tyylikkyyttä ja klassisuutta sekä enemmän graafisuutta kuin taiteellisuutta. Halusin lisäksi mustavalkoista tunnelmaa.

Jostain syystä vierastan mustan värin käyttöä, joten valitsin mustan värin tilalle harmaan. Harmaa antaa tietynlaista eloa ja pehmeyttä. Musta väri olisi ollut turhan kolkko, kylmä ja yksitoinen vaihtoehto – liian musta. Harmaan värin rinnalle valitsin valkoisen. Harmaan ja valkoisen yhdistelmä toimii saumattomasti läpi koko kirjan, aukeama aukeamalta. Kannen elementit kirjaintyypeineen ja kuvituksineen ovat sisällön kanssa yhteneväisiä, mutta väriskaalana ovat punainen ja valkoinen.

Harmaa, CMYK: 58, 41, 40, 30

Valkoinen, CMYK: 0, 0, 0, 0

Punainen, CMYK: 2, 98, 90, 1

3.6 Kirjan kannet

Kovakantiset kirjat ovat aina näyttäviä ja tyylikkäitä, jotka pysyvät hyvin niin käsissä kuin hyllyssä. Kovat kannet ovat lisäksi kestäviä, mutta hinnaltaan kalliimpia kuin pehmeäkantiset. Puntaroin näiden kahden kansivaihtoehdon välillä, mutta taloudelliset syyt pakottivat valitsemaan halvemmän vaihtoehdon eli pehmeäkantisuuden.

Pehmeäkantisen kirjan kannet painetaan yleensä kartongille, jonka vahvuus on 170–280 g/m². Kansiin saatetaan laittaa myös suojalakkaus tai laminointi. Usein pehmeäkantiset kirjat ovat liimasidottuja. Liimasidonta tehdään yleensä ns. kuumaliimamenetelmällä. (Toro 1999, 47.) Ensin painotuotteen lehdet leikataan irrallisiksi nelikantaleikkurissa. Sen jälkeen sivunippu rouhitaan selän puolelta hieman epätasaiseksi, jotta liima tarttuu siihen hyvin. Lopuksi liima levitetään selkään, johon kiinnitetään erikseen painettu kansilehti. Paperin ja liiman laatu vaikuttavat liimasidoksen kestoon. (Loiri & Juholin 2002, 154.)

Valitsin kirjan kannen materiaaliksi 300 g/m² päällystetyn Ensocoat painokartongin ja painopaperiksi 120 g/m² päällystämättömän Offset painopaperin. Koska jouduin tyytymään pehmeäkantiseen ratkaisuun, en halunnut pehmeistä kansista liian ohuita; halusin kansien olevan kestävä ja jämäkät, jotka eivät parin katselukerran jälkeen ole rullalla. Paperin ja liiman laatu vaikuttavat kirjan kestävyYTEEN. Innolla odotan, kuinka oma kirjani pysyy kasassa ja sivut paikoillaan.

Kirjan kannet toimivat aina katseenvangitsijoina, joiden avulla yritetään herättää katsojan mielenkiinto ja saada hänet tarttumaan kirjaan. Sen takia kannattaa miettiäkin tarkkaan millaiset kannet voisivat toimia parhaiten ja miten saisi samanhenkisyyttä kansien ja sisällön välillä. On huomioitava värimaailma, kuvitus ja typografia. Itse päädyin vaihtoehtoon, missä typografiset valinnat ja kuvitustyylit ovat samanhenkiset sekä kansissa että sisällössä. Taustaväriksi valitsin punaisen, jolla loin ulottuvuutta muuten niin valko-harmaaseen ilmeeseen.

Kannen mitat ovat 430 mm (leveys) ja 210 mm (korkeus), mihin sisältyy sentin levyinen seläke. Etukannessa ja seläkkeessä ovat kirjan nimi ja kirjan tekijän nimi. Takakannessa on teksti:

”*Nolot tilanteet vaanivat.. ..Ota opiksesi!!*” Kuvitus näkyy sekä etu- että takakannessa. Piirroksessa halusin käyttää ihmishahmoja, koska ne ovat aina kiinnostavia ja toimivat parhaiten.

KUVA 4. Kirjan kannet (liite 8)

4 TYPOGRAFIA

4.1 Yleistä typografiasta

Typografia tarkoittaa mitä tahansa tekstiin, tekstityyppiin, kirjainten aseteluun ja väritykseen liittyvää suunnittelua. Myös paperin värin ja kuvituksen valinta ovat osa typografista suunnittelua. Typografia on yhtä tärkeää, olipa tekstiä paljon tai vähän. Hyvä typografia on helposti luettavaa ja esteettisesti kaunista, jolla on myös kyky kertoa välittämästään asiasta emotionaalisesti.

Typografialla tarkoitetaan graafista ulkoasua. Se on tapa saattaa sanoma muotoon, joka viestii yhtä vahvasti kuin tekstin sisältö ja vaikuttaa näin olennaisesti viestin perillemenoon. Se on myös keino saada lukija ensin kiinnostumaan ja sitten perehtymään julkaisuun tai sen osaan. Kun typografia on onnistunutta, lukeminen on miellyttävää ja helppoa. Jutun osat ovat helposti havaittavissa: leipäteksti on leipätekstin näköistä, otsikot ja väliotsikot erottuvat tekstistä, kuvatekstit osoittautuvat miettimättä kuvateksteiksi ja kainalojutut ovat selvästi erillään muusta tekstistä. (Loiri 2004, 9.)

Typografia on voimakas visuaalinen elementti, joka joskus voi jopa korvata kuvan. Yleisesti kuva on vahvempi elementti kuin teksti, mutta parhaimmillaan ne tukevat toisiaan ja toimivat vuorovaikutuksessa keskenään. Sen vuoksi tekstimassasta täytyykin saada mahdollisimman

mielenkiintoinen, että katsojan kiinnostus ei sammu kesken tekstimassan lukemisen ja katsomisen. Hyvä typografia on sekä taidetta että viestintää.

Kontrasteja syntyy tai niitä synnytetään tekstipalstojen, otsikoiden, ingressien ja muiden tekstielementtien välisillä tummuus- ja vaaleuseroilla. Sen lisäksi kontrasteja syntyy, kun rinnastetaan typografisia tekstielementtejä muihin osiin, esimerkiksi kuviin.

Pekka Loiri kertoo täydentävästi vuonna 2004 julkaistussa ”Typo; Pieni käytösopas typografian laatijalle” -teoksessa, miten kontrastin eri keinoin pystytään vaikuttamaan typografian ilmeeseen ja luonteeseen. Ensimmäinen kontrastin muoto on kokokontrasti, missä liitetään yhteen erikokoisia elementtejä. Tällaisia ovat esimerkiksi ison- ja pienikokoisen kuvan tai suurten ja pienten kirjainten asettaminen rinnakkain. Toinen kontrastin muoto on vahvuuskontrasti, jossa rinnastetaan eri lihavuutta olevia kirjaimia keskenään; erityisen laihoja ja lihavia kirjaimia asetetaan rinnakkain. Vahvuuskontrastissa voidaan rinnastaa myös tummia ja vaaleita elementtejä keskenään. Kolmas kontrastin muoto on pintakontrasti, jossa kontrasti syntyy eri pintojen välisistä eroista. Tällainen on esimerkiksi ladotun tekstin muodostaman pinnan suhde pohjapintaan. Neljäs kontrastin muoto on värikontrasti, jossa yhdyssanan tai yhdysnimen eri osia korostetaan kahdella eri värillä; sanan alku laitetaan toisella värillä ja loppuosa toisella värillä. Viides kontrastin muoto on muotokontrasti, jossa rinnakkain on kaksi toisistaan selvästi poikkeavaa kirjaintyyliä. Vahva muotokontrasti syntyy, kun hentoisen antiikvan parina on lihava groteski. Suurin virhe on käyttää rinnakkain kahta eri antiikvaa, sillä niistä ei synny riittävää muotokontrastia vaan tyyliristiriita.

4.2 Tekstin luettavuus

Tekstin luettavuuteen vaikuttavia typografisia tekijöitä ovat: kirjaimen koko, kirjaimen muoto ja leikkaus, palstan leveys ja muoto, kirjainväli, sanaväli, riviväli, tavutus, sisäänveto, painoalustan laatu, lukuetaisyys ja väri (Koskinen 2001, 74.). Luettavuus tarkoittaa ennen muuta helppolukuisuutta, johon vaikuttavat tekstin rakenneominaisuudet ja sananvalinta sekä ulkoasu.

Kirjan tekstin luettavuudella tarkoitetaan tekstipinnan viestien omaksumista siten, että kirjainten kirjaimellisuus on helposti tunnistettavissa. Visuaalisesti toistensa kaltaiset kirjaimet eivät saa mennä sekaisin. Huolellisesti laadittu ladelma ja tekstipalstojen viimeistely helpottavat tekstin luettavuutta ja tekevät taittosivuista huoliteltuja. Kirjasimen koko on yksi keskeisin luettavuuteen vaikuttavat tekijä. Tekstin luettavuutta voidaan parantaa huolehtimalla riittävästä tekstin ja taustan välisestä kontrastista.

Hyvä typografia toimii lukijan apuna. Lukutapahtuman aikana katse siirtyy riviltä toiselle siten, että rivin lopussa se palaa viistosti alas vasemmalle seuraavan rivin alkuun. Kun rivit ovat tasattuja vasemmalle, katse löytää seuraavan alkavan rivin vaivattomasti. Jos rivit ovat liian pitkiä, katse ei löydä automaattisesti oikean rivin alkua vaan lähtee harhailemaan. Tällaisessa tilanteessa lukeminen jää helposti kesken. (Loiri & Juholin 2002, 33.)

Pienaakkosia eli gemenoita on helpompi ja nopeampi lukea kuin suuraakkosia eli versaaleja. Pienaakkosten kirjaimet poikkeavat toisistaan enemmän kuin suuraakkoset ja hahmottuvat siksi nopeammin. Suuraakkoset ovat tasakorkuisia ja niistä syntyy tasainen, nauhamainen ketju; pienaakkosissa sen sijaan on ylä- ja alapidennyksiä, jotka tekevät kirjaimista nopeammin tunnistettavia ja sanoista vaihtelevan näköisiä. Toinenkin haitta suuraakkosilla on: ne vievät huomattavasti enemmän tilaa.

Vaikka pienaakkoset ovat helppolukuisempia, niissä on selviä kirjaintyyppien välisiä eroja. Antiikvateksti on useissa yhteyksissä todettu helppolukuisemmaksi kuin groteski, koska antiikvojen vaakasuorat pääteviivat ohjaavat silmää ja auttavat rivillä pysymistä. On kuitenkin huomioitava visuaalisesti toistensa kaltaiset kirjaimet, etteivät ne mene sekaisin keskenään.

4.3 Kirjaintyytit

4.3.1 Yleistä kirjaintyyteistä

Typografian laadinnan tärkein asia on kirjaintyytin valinta. Paras lopputulos syntyy yleensä silloin, kun käytetään vain muutamaa kirjaintyyppiä. Liian monen tyytin käyttö synnyttää

sekavuutta ja vaikeuttaa lukemista. Kirjaimen valinta on vaativa tehtävä, sillä niiden määrä on lukematon kaikkine versioineen.

Kirjaintyyppien valinta on tärkeää typografisessa suunnittelussa. Koska jokaisella kirjaintyyppillä on oma luonteensa, vaikuttaa se julkaisusta saamaamme mielikuvaan. Toiset kirjaintyypit soveltuvat paremmin leipäteksteiksi ja toiset otsikoissa käytettäviksi. Pekka Loirin ja Elisa Juholinin vuonna 2002 julkaistun ”Huom!; Visuaalisen viestinnän käsikirja” -teoksen mukaan leipäteksteihin soveltuvat paremmin antiikvat, koska niiden päätteet luovat hieman illuusiota rivistä. Heidän mukaansa otsikoihin sopii vähäeleisen luonteensa vuoksi groteskit. Groteskeja ja antiikvoja voi kuitenkin käyttää sekaisin samassa painotuotteessa. Se on jopa suositeltavaa.

Leipäteksteissä käytetään yleensä gemenaa ja otsikkoteksteissä sekä versaalia että gemenaa. Tekstiin saa luotua erilaisia ilmaisuja ja painotuksia käyttämällä kirjainperheen eri leikkauksia kuten esimerkiksi lihavoitua ja kursivoitua. On huomioitava kirjaintyyppiä valitessa, etteivät kaikki tyypit sisällä kaikkia kirjaimia tai erikoismerkkejä. Kirjaintyyppien valinnan yhteydessä päätetään myös kirjaimen koko. Yleisimmin käytettävät leipätekstikoot ovat 8-12 pistettä. Itse päädyin pistekokoon 10 ja rivinväliksi laitoin 12 pistettä.

Kullekin tekstinosalle eli leipätekstille, otsikoille, ingresseille, kuvateksteille ja muille osioille määritellään paitsi kirjaintyyppi myös sen koko sekä ladontatavat kuten riviväli ja palstoitus. Kirjaintyyppien määritykset kannattaa tallentaa tyyliin, mikä helpottaa typografisten elementtien kanssa työskentelyä pitkän painotuotteen taittoprosessissa. Määritellyissä valinnoissa pysyminen luo lisäksi eheän visuaalisen ilmeen.

4.3.2 Chaparral Pro ja Tussle

Halusin kirjan typografiaan kaksi toisistaan poikkeavaa kirjaintyyppiä. Päätin heti alkuun, että toinen kirjaintyyppi tulisi olemaan antiikvaa ja toinen groteskia. Toinen olisi tyyliältään tavanomaisempaa ja toinen jyrkempää. Halusin kirjaintyypeissä olevan myös hiukan hauskuutta kirjan hengen mukaisesti.

Vaihtoehtoja kirjaintyypeiksi oli lukuisia, jopa liikaakin. Antiikvoiksi mietin muun muassa: Adobe Caslon Pro, Adobe Garamond Pro, Chaparral Pro ja Minion Pro. Groteskeiksi mietin muun muassa: 2Tech, Digitalis, Grungerocker, Helvetica, Incubus, Vtks Animal 2 ja Tussle. Valinnan vaikeuksia oli, mutta yksi kerrallaan tiputtelin listalta vaihtoehtoja pois. Päädyin lopulta sellaisiin typografisiin valintoihin, jotka ovat niin helppolukuisia kuin hiukan humoristisuutta huokuvia: Chaparral Pro ja Tussle.

Chaparral Pro on Adoben fontti, joka on monipuolinen, selkeä, luettava, hiukan leikkimielinen ja mainio vaihtoehto kirjan typografiaan. Käytän sitä pääosin leipäteksteissä, mutta myös kirjan alkusivuilla, loppusivuilla ja kannessa. Chaparral on siitä hyvä vaihtoehto, että sillä on runsaasti erilaisia leikkausvaihtoehtoja ja kaikki erikoismerkitkin löytyvät.

Tussle on internetistä ladattava ilmaisfontti, mikä löytyy osoitteesta:

<http://www.1001fonts.com>. Tussle antaa voimakasta kontrastia Chaparral -kirjaintyyppille hauskan muotoisilla kirjainmuodoillaan ja on kuvituksen tapaan rikkonaisen oloinen. Tussle sopii tyyliltään kirjan luonteeseen, mutta muuten se on melko rajallinen vaihtoehto; Tussle toimii ainoastaan versaalein kirjaimin, gemenoita ei ole, sekä osa kirjaimista ja erikoismerkeistä puuttuu. Leikkausvaihtoehdoissakaan ei ole hurraamista, sillä niissä on ainoastaan tavallinen leikkaus, Regular.

ABCDEFGHIJKLMNOPQRSTUVWXYZÄÖ
 abcdefghijklmnopqrstuvwxyzääö
 1234567890

ABCDEFGHIJKLMNOPQRSTUVWXYZ
 1234567890

KUVA 5. Kirjassa käytettävät kirjaintyypit, ylhäällä Chaparral Pro ja alhaalla Tussle (liitteet 9–10)

4.4 Palsta

Palstan muotoja on neljä: tasapalsta, oikean reunan liehu, vasemman reunan liehu ja keskitetty palsta. Näistä vain tasapalsta ja oikean reunan liehu soveltuvat pitkiin teksteihin. Muut ovat vaikealukuisia; silti vasemmankin reunan liehutusta näkee mm. aikakauslehtien ingresseissä. Tällöin lukija joutuu itse poimimaan jokaisen rivin alun eri kohdasta. Rivien alut korostuvat, huonot tavutukset osuvat helposti silmiin eikä kappaleen vaihtumista voida osoittaa. (Itkonen 2007, 94.)

Kauniin tekstipalstan laatiminen on taitolaji, joka vaatii harjoitusta ja huolellista perehtymistä tekstikokoon, välistysmäärityksiin ja tavutukseen liittyvissä määrityksissä. Tärkeää on myös miettiä palstan leveyttä; liian kapea palsta aiheuttaa suuren tekstikoon kohdalla paljon tavuja palstaan tai suuria ”reikiä” ladelmaan, mikä tekee ladelmasta rumaa ja huonosti luettavaa. Luettavuus on myös huono, jos tekstikoko on pieni ja tekstipalsta leveä.

Silmän tottumusten perusteella on määritetty ihanteelliseksi rivin pituudeksi 55–60 merkkiä. Se takaa myös siistit, tasaiset sanavälit suomenkieliseen tasapalstaan. Vastaavasti miniminä pidetään 35–40:tä merkkiä, sillä tätä lyhyemmät rivit aiheuttavat lukijalle turhia rivinvaihtoja ja katkoja lukemiseen. 60 merkin jälkeen luettavuus alkaa vähitellen huonontua, ja 90:tä merkkiä pidetään suositeltavana ylärajana. Mitä pitempiä rivit ovat, sitä suurempi kirjainkoko ja riviväli tarvitaan lukemisen helpottamiseksi. (Itkonen 2007, 84.)

Tekstipalstojen määrän ollessa kaksi tai enemmän, on ne hyvä laittaa rivirekisteriin. Rivirekisteriä käytetään monipalstaisissa julkaisuissa helpottamaan luettavuutta. Rivirekisterin tekeminen vaatii hieman opettelua, mutta se kannattaa tehdä. Kannattaa kiinnittää huomiota myös palstojen väliseen tyhjään tilaan; sopusuhtainen palstaväli on yhtä suuri tai mieluiten hiukan suurempi kuin tekstissä käytetty riviväli.

Lisäksi on huomioitava ”leskirivi” ja ”orporivi”. Jos palstan alareunaan jää yksi rivi, sanotaan sitä ”leskiriviksi”. Jos taas palstan yläreunaan jää yksinäinen rivi, on se ”orporivi”. Näitä tulisi välttää, sillä ladelma näyttää huonosti luettavalta ja huolimattomalta. Väliotsikon alla tulisi olla vähintään kaksi riviä, jotta ladelma näyttää luettavalta ja sivun yleisasu huolitellulta. (Toro 1999, 36.)

Itse valitsin palstamääräksi yhden palstan, joka on leveydeltään 92,558 mm eli noin 60 merkkiä ja korkeudeltaan 91,722 mm. Kirjan tarinoiden ollessa niin lyhyitä, ei monipalstainen vaihtoehto tullut kysymykseenkään ja visuaalisesti yksipalstainen vaihtoehto näytti parhaimmalta. Koska palstakorkeus oli määritetty, oli tarinan teksti mahdollista rajattuun korkeuteen. Suurin osa teksteistä oli kuitenkin paljon lyhyempiä, joten ei tarvinnut huolta kantaa juttujen lyhentämisestä.

5 PAINOPROSESSI

Kun kirja alkoi olla valmis painettavaksi, oli aika ottaa selvää painoihin liittyvistä asioista; kuka painaisi kirjan, minkä paksuiset kannet ja paperit kannattaisi ottaa. Halusin mahdollisimman edullisesti kaunista painojälkeä. Monia kysymyksiä pyöri päässä ja pientä epävarmuutta siitä, miten kirja onnistuisi. Olin aikaisemminkin ollut painojen kanssa paljon yhteyksissä, mutta kirjaa en ollut kuitenkaan aikaisemmin tehnyt.

Painoja on pilvin pimein ympäri Suomea. Oli vaikea päättää, mihin painoihin ottaisi yhteyttä ja lähettäisi tarjouspyyntöjä. Internetin hakukone oli ahkerassa käytössä, mistä löytyikin kätevästi painojen tietoja palveluineen ja yhteystietoineen. Valitsin lopulta 20 paikkaa, joihin otin yhteyttä sähköpostitse. Painot sijaitsivat niin pääkaupunkiseudulla kuin Pohjanmaalla.

Kerroin opinnäytetyöprojektistani ja kysyin, minkälaista painatuspakettia he ehdottaisivat työtä ajatellen. Koska en tiennyt kirjaan liittyvistä mahdollisuuksista, annoin heille valtuudet suositella hyvää vaihtoehtoa kirjan painamiselle. Annoin kuitenkin muutamia ohjenuoria, joita heidän tulisi miettiä tarjousta tehdessä. Ensimmäinen asia oli pehmeäkantisuus. Kansien tuli kuitenkin olla hyvän paksuista materiaalia, jämäkkää ja kestävä. Paperiksi halusin mattapintaista, eikä ihan sitä ohuinta vaihtoehtoa. Painosmääräksi en osannut tarkkaa kappalemäärää sanoa, mutta kerroin haluavani pienehkön määrän – maksimissaan 50 kappaletta.

Kaikista painoista ei tullut tarjousta. Osa painoista kieltäytyi heti alkuunsa tekemästä pientä painoserää; tekisivät vain satojen kappaleiden määriä. Se olisi kuitenkin ollut liian iso määrä ja omakustanteeksi liian hintava vaihtoehto. Lopulta kuitenkin valitsin Kurikassa, Etelä-

Pohjanmaalla, sijaitsevan Painotalo Casper Oy:n tarjouksen. Painomenetelmänä digitaalipainatus ja painosmääränä 30 kappaletta.

Koko:	210 x 120 mm	
Laajuus:	Sisus: 160 sivua	
	Kansi: 4 sivua	
Värillisuus:	Sisus: 4/4-väri	
	Kansi: 4/4-väri	
Aineisto:	Painovalmis PDF-tiedosto	
Materiaali:	Sisus: Päällystämätön Offset painopaperi 120 g/m ²	
	Kansi: Ensocoat päällystetty painokartonki 300 g/m ² (Materiaalit valmistettu ISO 14001 ympäristösertifikaatin mukaisesti)	
Sidonta:	Liimanidonta pehmeäkantiseksi kirjaksi, puhtaaksileikkaus	
Muuta:	Laatikkopakkaus	
Painosmäärä:	30 kpl	
Hinta:	Alv 0 %	Alv 22 %
	688,5 euroa	840,0 euroa
Toimitusehdot:	Toimitusaika 1-2 vko tuotanto/sopimuksen mukaan.	
	Maksuehto 14 pv netto.	
	Toimitus vapaasti yhteen osoitteeseen pääkaupunkiseudulla. Tarjouksemme on voimassa 3 kuukautta.	

Painotalo Casper Oy on sitoutunut toiminnassaan ympäristöohjelmaan, jonka tavoitteena on minimoida painotuotteiden ympäristökuormitus. Heidän perinteinen painotuotantonsa yhdistettynä digipainotuotantoon mahdollistavat kattavat tuotevalikoimat: erilaiset esitteet, jäsen- ja asiakaslehdet, tuoteluettelot ja -hinnastot, kirjat, julisteet, käyntikortit, lomakkeet, kirjekuoret, raportit, koulutusmateriaalit ja kortit.

Painoprosessin alku on sujunut mutkattomasti. Painon henkilökunta on ollut ystävällistä ja valmiita neuvomaan mahdollisten ongelmatilanteiden kanssa. He ovat olleet ymmärtäväisiä ja suhtautuneet myönteisesti ensikertalaiseen kirjan tekijään.

Kirja on nyt painossa. Lähetin materiaalin heille postitse InDesign -tiedostomuotoisena. Toimitin painoon niin sanotun avoimen tiedoston, mikäli heidän olisi tarvetta tehdä materiaaliin muutoksia. Pdf -tiedostomuotoiseen on hankalampi tehdä muutoksia. Nyt vain odotellaan, miten painoprosessi etenee ja millainen kirja syntyy. Kirjan pitäisi olla konkreettisesti kädessä toukokuun lopulla. Innolla odottaen!

6 LOPPUKOMMENTIT

Tein opinnäytetyönäni humoristisen kirjan, joka sisältää noloja tilanteita oikeasta elämästä. Halusin toteuttaa graafisesti tyylikkään kirjan, joka on visuaalisesti toimiva ja yhtenäinen kokonaisuus. Halusin myös oppia luomaan toimivaa tekstiä, kaunista kuvitusta ja selkeää taittoa.

Kokosin opinnäytetyöhöni tietoa kirjaan liittyen aina materiaalin hankinnasta painamiseen asti. Kerroin niin huomioon otettavista asioista kuin omakohtaisista valinnoistani. Pyrin kertomaan asiat mahdollisimman johdonmukaisesti ja monipuolisesti. Toivoen, että tiedoista on hyötyä muille kirjaprojektiin ryhtyville.

Kirjaa ei tehdä päivässä, eikä viikossa, vaan se on aikaa ja hermoja vaativa projekti. Tiesin haukanneeni suuren palan kakkua, kun halusin toteuttaa kaiken itse. Aika tuli kuitenkin vastaan ja meinasi loppua kesken. Oli pakko turvautua läheisten apuun kirjaan tulevien tarinoiden suhteen; sain apua tarinoiden muokkauksessa ja sisällön tarkistuksessa. Jälkiviisaana voi todeta, että kirjan tekeminen olisi pitänyt aloittaa paljon aikaisemmin ja laittaa vauhdilla heti käyntiin. Yllättävän paljon aikaa menee jokaiseen yksittäiseen työvaiheeseen.

Kirjan toteuttaminen vaati idearikkautta ja kärsivällisyyttä, mutta ennen kaikkea luovuutta ja järjestelmällisyyttä. Työvaiheiden etenemisjärjestyksen ja aikataulun noudattaminen helpottivat projektia. Prosessin aikana sai varmuutta niin tekstien muokkaamiseen, kuvituksen tekemiseen, taiton suunnitteluun ja taiton painoon asti saattamiseen. Jokaisesta työvaiheesta oppi paljon ja uskon työn antaneen runsaasti resursseja tulevaisuutta ajatellen.

Selvisin kirjaan asetetuista tavoitteista kunnialla, vaikka projekti olikin haasteellinen ja monipuolinen. Työ onnistui hyvin ja olen tyytyväinen, että lähdin toteuttamaan unelmaani – kirjaa. Vielä kun saisi kirjat painosta ja lopputulos vastaisi odotuksia; kirjat olisivat kauniita ja kirjan näköisiä, ei vihkomaisia. Painon mukaan tyylikkyys ei ainakaan jää materiaaleista kiinni. Luotan painon ammattitaitoon.

Kiitos kaikille opinnäytetyössäni mukana olleille! Erityiskiitokset ohjaajalleni Pekka Krankalle, Anu Bergelinille, Mari Mannilille, Tomi Ovaskalle, Leena Varpuluomalle ja Painotalo Casperille. Kiitokset myös kaikille, jotka avustivat projektiani kertoen noloja tilanteitaan.

LÄHTEET

Kirjallisuus:

Itkonen M. (2007). Typografian käsikirja. RPS-Yhtiöt: Helsinki.

Koskinen P. (2001). Hyvä painotuote!. Inforviestintä Oy: Helsinki.

Lukkarila J. (2001). Tekstuuri; Typografia julkaisijan työvälineenä. Credonet: Helsinki.

Loiri P., Juholin E. (2002). HUOM!; Visuaalisen viestinnän käsikirja. Inforviestintä: Jyväskylä.

Loiri P. (2004). Typo; Pieni käytösopas typografian laatijalle. Inforviestintä: Tampere.

Toro M. (1999). DTP & painotuote; Käytännön opas painotuotteiden tekijöille ja tilaajille. Inforviestintä: Helsinki.

LIITE 1. Kirjan alkusivut (ensimmäinen sivu)

Kirja on omistettu kaikille huumorin ystäville!

Teksti: ”Kirja on omistettu kaikille huumorin ystäville!”

LIITE 2. Kirjan alkusivut (aukeama 1)

Teksti:
Kiitos kaikille kirjaprojektissa mukana olleille!

LIITE 3. Kirjan alkusivut (aukeama 2)

Teksti:

© Elina Varpuluoma

Ulkoasu ja taitto: Elina Varpuluoma

Paino: Painotalo Casper Oy, Kurikka 2009

LIITE 4. Kirjan tarinasivu (esimerkki)

7

Vaimoni soitti hätätyyneysä kesken kauppareissun samoin autonsa tahraan tempotti, sen valitit eivät toimineet. Irtasin lähtemään tulla ajalla katsomaan mikä oli vialla. Vaimoni tunnen mieleeni tuli pienen epäilyä asiaan suhteen.

Savottuani paikalle oli toimitella vaimoni jo ehtinyt pyytää ohikulkijaa lykätänsä auton suuren muuta liikenteeltä. Hetken alkua ottaa tutkittuani toisen epäilykseni oikeaksi. Auton taulutin oli tyranmyr täysillä moottorin ollessa jo sammunut ja sen vuoksi vaimoni oli kuvitellut auton olevan käynnissä. Eihme, jos valitit eivät toimineet.

Jokainen tarinasivu näyttää oheisenlaiselta: kuvitus on aukeaman vasemmalla puolella ja teksti oikealla puolella. Oikealla on myös tarinan otsikko ja sivunumerointi.

LIITE 5. Kirjan loppusivut (viimeinen aukeama)

LIITE 6. Kirjan loppusivut (viimeinen sivu)

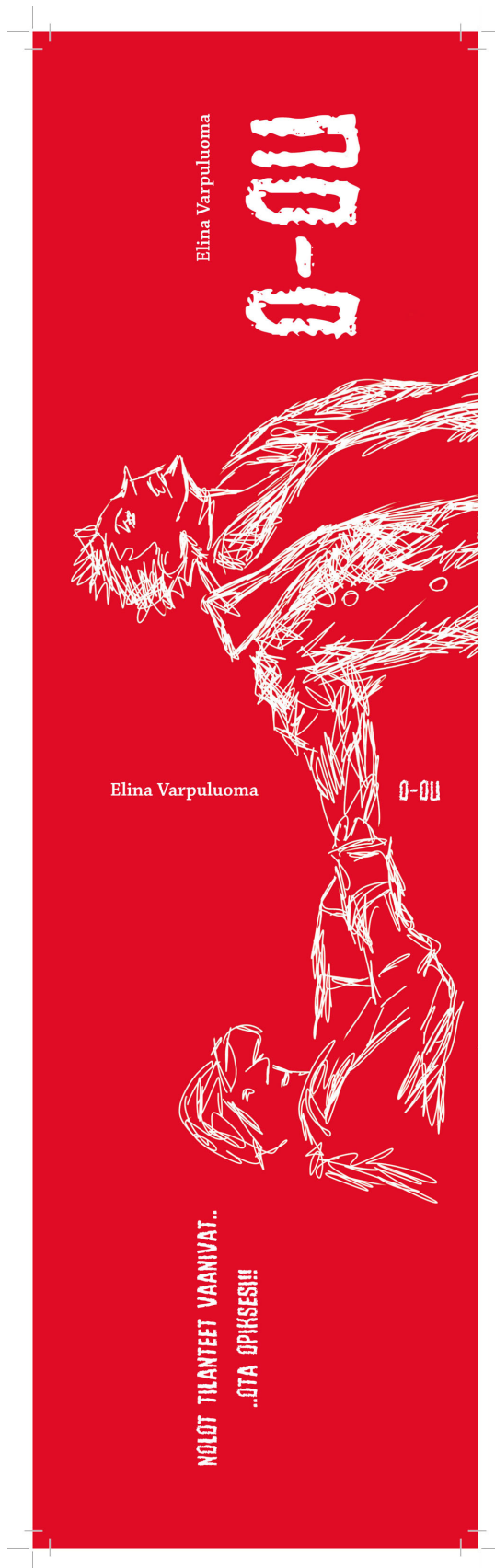
Muistithan ottaa tarinoista opiksesi!

Teksti: ”Muistithan ottaa tarinoista opiksesi!!”

LIITE 7. Väriympyrä

LIITE 8. Kirjan kannet

Etukansi

- Tekijän nimi: Elina Varpuluoma
- Kirjan nimi: O-OU
- Kuvitus

Takakansi

- Teksti: "Nolot tilanteet vaanivat... ..Ota opiksesi!!"
- Kuvitus

Seläke

- Tekijän nimi: Elina Varpuluoma
- Kirjan nimi: O-OU

LIITE 9. Chaparral Pro

Alku- ja loppusivujen tekstit:

Chaparral Pro

Regular

10/12 pt

Kirja on omistettu kaikille huumorin ystäville!

Leipäteksti:

Chaparral Pro

Regular

10/12 pt

Vaimoni soitti hätäntyneenä kesken kauppareissun sanoen autonsa tehneen tempun, sen vaihteet eivät toimineet. Lupasin lähteä toisella autolla katsomaan, mikä oli vialla. Vaimoni tuntien mieleeni tuli pieni epäily asian suhteen.

Saavuttuani paikalle oli toimielias vaimoni jo ehtinyt pyytää ohikulkijan lykkäämään auton sivuun muulta liikenteeltä. Hetken aikaa vikaa tutkittuani totesin epäilykseni oikeaksi. Auton tuuletin oli hyrrännyt täysillä moottorin ollessa jo sammunut ja sen vuoksi vaimoni oli kuvitellut auton olevan käynnissä. Ei ihme, jos vaihteet eivät toimineet.

Tekijän nimi:

Chaparral Pro

Semibold

16/18 pt

Elina Varpuluoma

LIITE 10. Tussle

Tarinoiden otsikot:

Tussle

Regular

18/21 pt

NAINEN RATISSA

Sivunumerot:

Tussle

Regular

10,5/13 pt

7

Takakannen teksti:

Tussle

Regular

20/24 pt

**NOLOT TILANTEET VAANIVAT..
..OTA OPIKSESI!!!**

Kirjan nimi, etukansi ja alkusivut:

Tussle

Regular

110/130 pt

Kirjan nimi, selkä:

Tussle

Regular

20/24 pt

O-OU